

REFLEKSIYA VA O'QITUVCHILIK FAOLIYATI O'ZARO ALOQASI

Khayriniso Bakhtiyarovna Ganiyeva - PhD

Tel. +998 90 180 07 78: E-mail: khayrinisoganieva@gmail.com

*Jizzax Davlat Pedagogika universiteti Xorijiy til va adabiyoti yo'nalishi
magistranti Maxkambayeva Ozoda Xusan qizi*

Tel. +998 95 211 03 18

Annotatsiya

Ushbu maqolada refleksiya tushunchasining o'qituvchilik faoliyatidagi o'rni va ahamiyati yoritiladi. O'qituvchining refleksiv yondashuvi uning dars jarayonini tahlil qilish, tajribani qayta ko'rib chiqish va ta'lim sifatini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Shuningdek, refleksiya orqali pedagog o'zining kasbiy rivojlanish ehtiyojlarini aniqlaydi, o'quvchilarning ehtiyojlarini yaxshiroq anglaydi va o'z faoliyatini takomillashtiradi.

Kalit so'zlar: refleksiya, o'qituvchilik faoliyati, kasbiy rivojlanish, tahlil, pedagogik malaka.

Annotation

This article highlights the role and importance of the concept of reflection in teaching activities. A teacher's reflective approach serves as a crucial factor in analyzing the lesson process, reviewing experiences, and improving the quality of education. Additionally, through reflection, educators identify their professional development needs, better understand students' needs, and enhance their teaching practices.

Keywords: reflection, teaching activity, professional development, analysis, pedagogical competence.

Аннотация

В данной статье освещается роль и значение понятия рефлексии в преподавательской деятельности. Рефлексивный подход учителя является важным фактором анализа учебного процесса, пересмотра опыта и повышения качества образования. Кроме того, с помощью рефлексии педагог определяет свои потребности в профессиональном развитии, лучше понимает потребности учеников и совершенствует свою деятельность.

Ключевые слова: рефлексия, преподавательская деятельность, профессиональное развитие, анализ, педагогическая компетентность.

Refleksiya — bu o'qituvchining o'z faoliyatiga nazar tashlashi, dars jarayonidagi yutuq va kamchiliklarni tahlil qilishi hamda kelgusida yanada samarali ishlash uchun xulosa chiqarish jarayonidir. U shaxsning o'z ustida ishlashini, tanqidiy fikrlashini va doimiy o'sishga intilishini rag'batlantiradi.

O'qituvchilik kasbining o'ziga xosligi shundaki, har bir dars — yangi tajriba, yangi o'rganish imkoniyati hisoblanadi. Shu bois o'qituvchi uchun refleksiya zarur bo'lgan ko'nikma sanaladi. U darsdan keyin “nima to'g'ri bo'ldi?”, “qayerda xatolik ketdi?”, “o'quvchilar qanday reaksiyada bo'lishdi?” degan savollarni o'ziga berish orqali o'z faoliyatini tahlil qiladi.

Refleksiya o'qituvchining professional rivojlanishiga katta turtki beradi. O'qituvchi o'z darslarini, o'quvchilarning ishtirokini va natijalarni tahlil qilib, keyingi darslarda metod va yondashuvlarni takomillashtiradi. Bu jarayon uni yanada puxta, o'z ishiga mas'uliyat bilan yondashuvchi mutaxassisga aylantiradi.

Shuningdek, refleksiya o'quvchilarning ehtiyojlarini chuqurroq tushunish imkonini beradi. Darsdan keyingi tahlil davomida o'qituvchi qaysi o'quvchi mavzuni yaxshi o'zlashtirganini, kim qiynalganini aniqlaydi. Natijada, individual yondashuvni shakllantirish va darsni moslashtirish imkoniyati paydo bo'ladi.

Bugungi kunda ko'plab ilg'or pedagogik tizimlarda o'qituvchilarga reflektiv kundalik yuritish tavsiya etiladi. Bu orqali ular darsdan keyingi fikr, his-tuyg'u, kuzatuv va xulosalarini yozma tarzda qayd etadilar. Bunday kundalik o'qituvchining o'z ustida ishlashiga, tajribasini tahlil qilishga va o'zgarishlarni kuzatishga yordam beradi.

Refleksiv faoliyatni rivojlantirishda hamkasblar bilan fikr almashish, darslarni video orqali qayta ko'rib chiqish va mentorlik tizimi ham katta samara beradi. Bunday amaliyot o'qituvchini o'z faoliyatiga ob'yektiv nazar bilan qarashga o'rgatadi.

Biroq refleksiya jarayonida ayrim qiyinchiliklar ham uchraydi. Masalan, darsdan keyin vaqt yetishmasligi, o'zini tanqid qilishdan qochish yoki tajriba yetishmasligi bu jarayonga to'sqinlik qilishi mumkin. Shunga qaramay, refleksiyani muntazam davom ettirish o'qituvchilik sifatini sezilarli darajada oshiradi.

Umuman olganda, refleksiya o'qituvchining kasbiy hayotidagi eng samarali o'z-o'zini rivojlantirish vositasidir. U nafaqat bilim berish jarayonini, balki pedagogning ichki dunyosini, qadriyatlarini va yondashuvlarini ham yangilaydi.

Xulosa

Refleksiya va o'qituvchilik faoliyati bir-birini to'ldiruvchi jarayonlardir. O'qituvchi refleksiv tahlil orqali o'z faoliyatini yaxshilaydi, o'quvchilar bilan munosabatini mustahkamlaydi va o'zini doimo yangilab boradi. Shunday qilib, refleksiya ta'lim jarayonining ajralmas qismi sifatida pedagogik mahoratning yuksalishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Dewey J. How We Think. Boston: D.C. Heath & Co., 1933.
2. Schön D. A. The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action. London: Temple Smith, 1983.
3. Kolb D. A. Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. Prentice Hall, 1984.
4. Hatton N., Smith D. Reflection in Teacher Education. Teaching and Teacher Education, 1995.
5. Mirziyoyev Sh. M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. Toshkent: O'zbekiston, 2021.
6. Asranbayeva M. Kasbiy refleksiya o'qituvchi mehnatini ilmiy tashkil etishning omili. Nordic Journal of Education Studies, 2020.

